

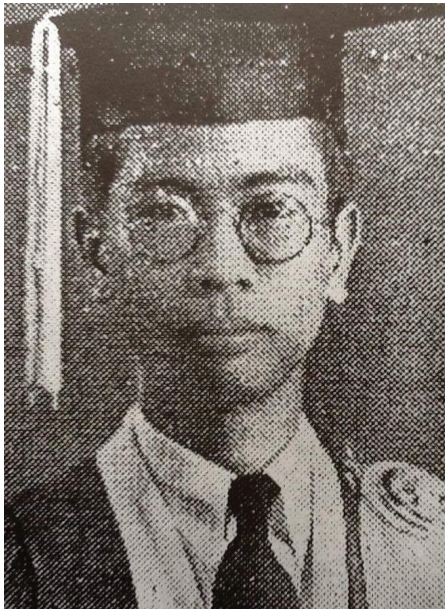
เมื่อนายผี 'อัศนี พลจันทร' เรียนภาษามลายู วรรณกรรมการเมือง โลกอิสลามและมลายู ก็ฟูเฟื่องเลื่องลือ บรรเจิดไสว

ในรอบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมา แทบจะไม่มีใครที่ไม่รู้จักเพลง 'เดือนเพ็ญ' หรือในชื่อเดิม 'คิดถึงบ้าน' ของ 'อัศนี พลจันทร' มหากวีของประชาชน หรือในชื่อนามประพันธ์ 'นายผี' ผู้เป็นเจ้าของเพลงนี้ซึ่งยังไม่แน่ชัดว่าแต่งขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไรก็ตาม ที่ชัดเจนคือนายผีต้องการสื่อกับสังคมไทยถึงความปรารถนาที่จะคืนสู่แผ่นดินมารดรอันเป็นที่รักและหวงแหนยิ่งหากพิจารณาจากท่อนหนึ่งของบทเพลงซึ่งนายผีเขียนไว้ว่า 'ลมเอ๋ยช่วยเป็นสื่อให้ นำรักห่วงจากดวงใจ ของข้านี้ไปบอกเขา, น้ำ, นา ให้เมืองไทยรู้ว่า ไม่นานลูกที่จากมา จะไปชบหน้าแทบอกแม่เอ๋ย'

นายผีได้รับปริญญาธรรมศาสตรบัณฑิตเมื่อ พ.ศ. 2483 ในสาขาวิชากฎหมายจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และเริ่มรับราชการเป็นอัยการฝึกหัดกองคดีเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2484 แต่เนื่องจากเป็นคนตรงไปตรงมาและรักความเป็นธรรม นายผีจึงถูกย้ายไปอยู่ปัตตานีซึ่งเป็นเสมือนหนึ่งแดนเนรเทศเป็นเวลา 2 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2485-2487 ณ แผ่นดินแห่งความศรัทธาและสมรภูมิแห่งการลุกขึ้นสู้ของประชาชนตราบนี้ มีเรื่องราวมากมายที่ถูกบันทึกไว้เป็นความทรงจำที่มีอาลัยของเหล่าผู้ไฝ่สันติธรรม

ชีวิตราชการ 2 ปีของนายผีในแดนเนรเทศที่ปัตตานีอัดแน่นเต็มเปี่ยมไปด้วยสารัตถะ นายผีให้การสนับสนุนอย่างลับๆ แก่ชาวมลายูที่แข็งข้อกับอำนาจรัฐภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ใช้นโยบายชาตินิยมกดขี่ข่มเหงชนชาติส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมลายูในเรื่องสิทธิเสรีภาพทางศาสนาและวัฒนธรรม นี่คงเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้ให้นายผีถูกย้ายจากปัตตานีไปรับตำแหน่งอัยการผู้ช่วยชั้นตรีที่สระบุรีเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2487 นายผีใช้ชีวิตรับราชการอย่างลุ่มๆ ดอนๆ หาคำกวนหน้าใดๆ ไม่ได้ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2495 เกิด

อัสนี พลจันทร์ หรือนายผี

กรณี ‘กบฏสันติภาพ’ นักคิดนักเขียนหัวก้าวหน้าจำนวนหนึ่งถูกจับกุมคุมขัง ซึ่งนายผีก็มีชื่ออยู่ในบัญชีนี้ด้วย นี่คือจุดพลิกผันที่ส่งผลต่อทิศทางการดำเนินชีวิตหลังจบการศึกษา นายผีตัดสินใจยุติชีวิตราชการในปีนั้น และในปีต่อมา 2496 ก็เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโคลินในฐานสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่กรุงปักกิ่ง นายผีจึงเดินทางเข้าสู่เขตป่าเขาลำเนาไพรในประเทศไทยเพื่อทำการต่อสู้กับอำนาจรัฐตามอุดมการณ์ที่ฝังฝัน

ความทรงจำของคุณฟาติมะห์ คนรุ่นราวคราวเดียวกับนายผีที่ได้เล่าถึงบุคลิกภาพและความเป็นอยู่ของนายผีไว้อย่างละเอียดขณะที่รับราชการอยู่ที่ปัตตานีในปี 2485-2487 ในนิตยสาร ‘ถนนหนังสือ’ ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 ตุลาคม 2548 ได้เปิดเผยโฉมหน้าความเป็นนักคิด นักเขียน นักอ่านของนายผีตั้งแต่อายุแคี่ยี่สิบกว่าๆ “ตอนนั้นนายผีเข้าบ้านป่าอยู่ที่ถนนมะกูด หลังศาลากลาง ปารู้จักตอนปิดเทอมกลับบ้านไปอยู่ห้องแถวใกล้ๆ กัน คั่นเคยกัน อีกตอน

หนึ่งกลับไปฝึกสอนที่ปัตตานี นายผีก็ให้คำแนะนำอย่างดี เราขัดข้องอะไรเขาก็ช่วยเหลือ แกเป็นนักศึกษา เรียนอะไรๆ อยู่เรื่อย ตอนนั้นยังชุ่มเรียนภาษายาวีอยู่ ที่รู้ว่าเรียนภาษายาวีเพราะว่าวันหนึ่งเราถามว่าฟาติมะห์นี้เขียนอย่างไร แกเขียนให้ดู ส่วนพวกนั้นแกพูดได้แต่เดิมแล้ว ที่ปัตตานีทุกคนรู้จักขุนเจริญที่ต่อมาได้เป็น ส.ส. เรารู้ว่าขุนเจริญเป็นเสรีไทย แต่ไม่รู้ว่านายผีก็เป็น ทั้งสองคนนี้มีอะไรกุกกิกๆ คุยกันอยู่เรื่อยจนกระทั่งนายผีถูกย้ายไปสระบุรี ระหว่างที่ทำงาน ถ้าแกมีเรื่องอะไรไม่พอใจในโรงงาน แกจะเขียนเป็นคำประพันธ์ โคลง ฉันท์ส่งไปยังกรมอัยการ บางทีแกเขียนเป็นฉันท์ให้เราอ่านก็อ่านไม่รู้เรื่อง วันที่แกย้ายจากปัตตานีนี่ประหลาดที่สุด ธรรมดาข้าราชการย้ายเขาต้องเลี้ยงกันที่ศาลากลาง ทุกคนมางานเลี้ยง วันนั้นเขาก็เลี้ยงอย่างนั้น เรานั่งอยู่ที่บ้าน เห็นแกเดินมาจึงถามว่า อ้าวคุณอัสนี เขาเลี้ยงคุณแล้วทำไมคุณไม่ไปล่ะ? ผมไม่เห็นรู้เลย ก็ทุกคนเขาบอกไปงานเลี้ยงคุณไม่เห็นเขาบอกผมเลย พวกจัดงานเลี้ยงกันดกกันไป แต่ไม่ได้บอกเจ้าตัว แกเลยไม่ไป พอมาที่บ้านก็พาไปเลี้ยงกันเองในหมู่เพื่อนฝูง เป็นการเลี้ยงส่งแถมอีกๆ แกก็ประหลาด รุ่งขึ้นทางศาลากลางเขาเหมารถไปส่ง แกไม่ยอมไปรถคันนั้น แกหมาของแกไปอีกคันหนึ่ง ในรถมีพวกไทยมุสลิมเต็มคันรถเลย มีแต่พวกของแก คนที่ปัตตานีจึงเห็นว่า ข้าราชการที่ย้ายนี้ไม่มีใครเหมือนแก สมบัติแกก็ไม่มีอะไร เสื้อผ้าก็มีไม่กี่ชุด เห็นราวสองชุดเท่านั้น เข็มขัดก็ไม่คาด แต่หนังสือนี่เต็มไปหมดเป็นลังๆ เลยที่นำเสียดาย แกเป็นคนมีความรู้ แต่แกไม่ชอบใจวราชการเมืองไทย เวลาแกแต่งเครื่องแบบตรวจการก็ไม่มีใครเหมือนแก หมวกหนีนี่ธรรมดาต้องเอาทางแหลมมาข้างหน้า แกเอาทางแหลมออกข้างๆ ใส่ขวางเสียนี่ ในเมืองปัตตานีทุกคนไม่มีใครเรียกคุณ

“ กับผู้หญิงแก่มักชมว่า สวยเหมือนนางบุษบา
ถามว่าทำไม แกบอกว่าคนเราน่าเกลียดที่สุดคือตอนตื่นนอนใช้ไหม
เราบอกว่าใช่ นายผีจึงบอกว่าตัวบุษบาที่เขาแอบไปวาดรูป
เป็นรูปที่เพิ่งตื่นนอน ไปทึงไว้ให้จระกามาเก็บ
ยังหลงแทบตาย
จึงเห็นได้ว่านักประพันธ์นี้จะเอียดลึงซึ้ง ”

อัสนี แต่เรียกคุณอัศจรรย์ แกก็ไม่แคร์ รองเท้าหนังไม่เคยใส่ มีแต่รองเท้าผ้าใบสีน้ำตาล กางเกงเก่าๆ สีกากี้ เสื้อกั๊กสีกากี้แขนยาวเก่าๆ เวลาไม่คาดเข็มขัดแกเอาผ้าเช็ดหน้ามาผูกหูกางเกงให้อยู่ เวลาแกจะชมใคร แหมเรานี่เลิศลอยเชียวนะละ นี่เป็นนิสัยอันหนึ่งของแก พูดแล้วคิดถึงแกอยากจะทำอะไร กับผู้หญิงแกมักชมว่า สวยเหมือนนางบุษบา ถามว่าทำไม แกบอกว่าคนเราน่าเกลียดที่สุดคือตอนตื่นนอนใช้ไหม เราบอกว่าใช่ นายผีจึงบอกว่าตัวบุษบาที่เขาแอบไปวาดรูปเป็นรูปที่เพิ่งตื่นนอน ไปทึงไว้ให้จระกามาเก็บยังหลงแทบตาย จึงเห็นได้ว่านักประพันธ์นี้จะเอียดลึงซึ้ง อีกอย่างกับผู้หญิงแกไม่ชมนะ ว่าสวย แกชอบใจใครก็มักบอกว่าฉลาด พูดกันรู้เรื่อง บางทีเจอกันแกไม่ชอบพูด ชอบเขียนแทน ไม่ชอบพูดเล่น วันหนึ่งปากลับจาก วค. สอนสุนันทาไปฝึกสอนที่ปัตตานี เรารู้ว่าแกเก่งวรรณคดีก็ถามเอาไปสอนเด็กถามแกๆ ก็ไม่ตอบ ตอนเช้าพอเราจะไป แกใส่ซองยื่นให้ เขียนให้หมดเลยว่าคุณนั้นแปลว่าอะไร รากศัพท์เป็นมาอย่างไร บาลีเขียนอย่างไร สันสกฤตเขียนอย่างไร เขียนให้อย่างละเอียด คนอย่างแกหายากกับหลวงประดิษฐไพเราะถึง นี่แกร้งมาก เหมือนกับ

พ่อแก เราก็เลื่อมใสในความสามารถ ในความฉลาดในตัวแก ต่อมาก็ได้ข่าวว่าแกมีครอบครัว เราชอบที่แกมีความคิดไม่เหมือนชาวบ้าน จะพูดจาก็ใช้คำสละสลวย แต่แกไม่ชอบความรุนแรง ไม่ชอบชกต่อย ชอบแต่เขียนอย่างเดียว คนอย่างแกนี้ไม่ต้องให้อะไรให้โต๊ะแกสักตัวแล้วเลี้ยงดูแกอย่างดี ให้แกผลิตงานเขียนออกมาแนวไหนก็ได้ ที่ป่าอยากเจอเขาก็เพราะว่าเป็นคนเคยชอบพอกัน แกๆ เข้าแล้วก่อนจะตายเจอเพื่อนๆ สักทีก็ดี เรื่องดนตรีนี่ไม่เคยเห็นแกเล่น แกสนใจหนังสืออย่างเดียว จนแว่นตาหนาเตอะ อ่านแต่หนังสือ ที่ศาลากลางมองไปแล้วไม่มีข้าราชการคนไหนเหมือนแก แกทำอะไรไปแล้วไม่เคยกลัวใคร แต่ก็ไม่มีใครทำอะไรแกทั้งๆ ที่ตอนนั้นแกยังเป็นคนหนุ่มอายุไม่ถึงสามสิบ ซึ่งคนหนุ่มที่คิดได้อย่างนั้นหาได้ยาก นายผีอยู่ที่บ้านป่าตลอดจนย้าย เป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูง หลังคามุงกระเบื้อง ทั้งหลังมีห้องนอนอยู่สี่ห้อง แกก็อยู่เพียงห้องเดียว อยู่อย่างสมถะมาก ของใช้ก็มีแต่ถังหนังสือ ก็พอสรุปได้ว่าแกไม่แคร์เรื่องอะไร แกมีแต่อุดมคติแน่วแน่ไม่มีเปลี่ยนแปลง ไม่เคยให้ร้ายใคร”

อีกท่านหนึ่งคือ คุณยืนหยัด ใจสมุทร ประธาน

กรรมการมูลนิธิอัศนี พลจันทร (นายผี) ประจำปี 2557 คนรุ่นหลังซึ่งได้ค้นคว้าและเขียนเรื่องราวของ นายผีระหว่างรับราชการที่ปัตตานีไว้ในหนังสือ “อุดมคติและแก่นเพชรแห่งวรรณกรรม นายผี อัศนี พลจันทร บนหนทางสู่ความเปลี่ยนแปลง” อย่างน่าสนใจติดตามว่า “ระหว่างเรียนหนังสือที่ธรรมศาสตร์ เขาใช้เวลาส่วนหนึ่งเสาะหาความรู้เพิ่มเติมจากวัด มหาธาตุและหอสมุดแห่งชาติ ความรู้ได้เพิ่มพูนจน ภายหลังเขาได้เป็นผู้รู้แตกฉานถึง 7 ภาษาคืออังกฤษ ฝรั่งเศส จีน มลายู บาลี สันสกฤต และอูรดู ... ห้วงเวลาที่ถือว่าเป็นตำนานของอัยการอัศนี พลจันทร เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2485 เมื่อเขามีอายุเพียง 23 ปีเศษ เนื่องจากกรมอัยการแต่งตั้งให้เป็นอัยการผู้ช่วยจังหวัดปัตตานี (ซึ่งวิมล พลจันทร ผู้เป็นภริยาเรียกว่า ถูกเนรเทศ) และเป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างสงคราม ต้องกระเบียดกระเสียร ทอดแหวกทุ่งปาลามากิน เหลือกก็แบ่งปันให้เพื่อนบ้าน เลี้ยงไก่ ไข่กินไข่ เลี้ยงแพะไว้รีดนม มีหน้าซำแพะเจ้ากรรม ยังดอดเข้าไปกินต้นฉบับงานแปล ‘ภควัทคีตา’

จากภาษาสันสกฤตเสียหลายแผ่น เขาจึงถูกตั้งฉายาว่า ‘อัยการแพะ’ สองปีที่ปัตตานี เขาเป็นอัยการที่เข้าใจและเข้าถึงประชาชน เข้าคลุกคลีกับชาวบ้าน ถีบจักรยานออกไปเยี่ยมเยียนตามชนบท หัดภาษามลายูถิ่น ผีกอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ไม่กินเนื้อสุกร ได้รับปันส่วนไม้ขีดไฟมาจากทางราชการ แบ่งไว้ใช้เองบางส่วน นอกนั้นนำไปแบ่งปันให้ชาวบ้าน สองครีwt่อหนึ่งกลั ความรักที่เขามีให้ต่อประชาชน ปัตตานีจึงไม่มีกำแพงชาติพันธุ์ศาสนา และวัฒนธรรม มากั้นกลาง ตำรวจจับชาวบ้านปัตตานีจำนวนมากมาเปรียบเทียบปรับสังเวทย์พิชิตาตินิยม ในข้อหาฝ่าฝืนรัฐนิยมของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม เช่น กินหมาก สวมหมวกกาปิเยาะห์คลุมผ้าอิญาบ เป็นต้น พนักงานสอบสวนส่งสำนวนคดีมาเปรียบเทียบปรับมาขอความเห็นชอบจากพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อัศนี พลจันทร ใช้ความกล้าหาญสั่งว่า การเปรียบเทียบปรับไม่ชอบซึ่งมีผลเท่ากับสั่งไม่ฟ้องต้องคืนค่าปรับให้กับผู้ต้องหาทุกคน ด้วยเหตุผลว่าผู้ต้องหาไม่รู้ภาษาไทย ไม่เข้าใจกฎหมายไทย รัฐนิยมขัดต่อเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนและขัดต่อหลักความยุติธรรม ใช้บังคับไม่ได้ เขาเลือกยื่นเคียงข้างผู้ถูกกดขี่แทนที่จะเป็นผู้กดขี่เสียเอง ทำให้กิตติศัพท์เลื่องลือไปทั่วทั้งปัตตานีและในกรมอัยการ เพราะอัยการในท้องที่อื่นล้วนให้ความเห็นชอบกับการเปรียบเทียบปรับทั้งสิ้น มีหน้าซำยังทำท่ายอานาจรัฐด้วยการสวมหมวกกาปิเยาะห์ไปไหนมาไหนอย่างเปิดเผย เมื่อเขาถูกย้ายไปสระบุรีจึงเป็นการพลัดพรากท่ามกลางหยาดน้ำตาของประชาชนที่เขารักและรักเขา”

จากหนังสือ “ชีวิตและผลงาน:ตำนาน ‘นายผี’ อัศนี พลจันทร (2461-2530)” ของคณะกรรมการจัดงาน ‘นายผีคืนถิ่นแผ่นดินแม่’ ตีพิมพ์ มกราคม 2541

เราพบว่าขณะรับราชการอยู่ที่ปัตตานี นายผีได้เขียนจดหมายถึงพระยาอนุমানราชธนะ ปราชญ์คนสำคัญแห่งสยามสมัยอย่างน้อย 2 ฉบับโดยเขียนภาษามลายูถิ่น (ยาวี - อักษรอาหรับ) อธิบายประกอบไว้ด้วย ในจดหมายฉบับที่ 1 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2486 นายผีพรรณนาถึงความสำคัญในการเรียนภาษามลายูไว้เสียอย่างเหลือเฟือ “ได้ทราบว่า ทางแผนกอักษรศาสตร์มีการเรียนภาษามลายูที่ดีใจ เพราะได้เห็นความจำเป็นอยู่ ก่อนไปอยู่เมืองตานีไม่ค่อยจะแลเห็นความจำเป็นอะไรนัก เพราะเวลานั้นทางอังกะมอญยังไม่ออก พอไปอยู่ได้ 3 เดือนเศษ ทางอังกะมอญออกมานิดหนึ่ง ความคิดที่เคยมีว่า ภาษามลายูไม่มีอำนาจอะไรในภาษาไทยนั้น ก็กลายเป็นคิดขึ้นได้ว่าออกจะมีอำนาจมากอยู่ ฉะนั้นการที่แผนกอักษรศาสตร์ให้มีการสอนภาษามลายูขึ้นอีกภาษาหนึ่งจึงเป็นการสมควรยิ่งนัก แต่คงจะได้สอนกันแต่หลักๆ และใช้ตำราของฝรั่งเป็นพื้น อันที่จริงจะเรียนอะไร ถ้ารู้ภาษาฝรั่งอยู่แล้วก็นับว่าสะดวก แต่ดูเหมือนว่าวิชาภาษานั้น ถ้าจะเรียนกันให้เอาภาษาอันแวดล้อมภาษาเราอยู่มาไขภาษาของเราเองแล้ว น่าจะต้องโดดลงไปเรียนในภาษานั้นเอง อย่างภาษามลายูนี้ ที่แรกผมก็เรียนเป็นได้ภาษาสะพานภาษาฝรั่งไปสู่ฝั่งภาษามลายู พอข้ามไปถึงฝั่งที่มีตัวอักษรมลายูแล้ว เลย์รู้สึกว่สะพานที่ได้ข้ามมานั้นผุอยู่เคราะห์ไม่ดี, ได้ไม่ระวังอาจหักโครมลงได้ง่ายๆ”

ในจดหมายฉบับที่ 2 วันที่ 25 ธันวาคม 2486 นายผีเล่าถึงการเรียนภาษาอาหรับโดยเทียบเคียงกับภาษามลายูว่า “เพราะเมื่อจะเริ่มเรียนภาษานี้ได้ หัดเสียเสียก่อนกับผู้ที่ไปเมกกะมา เป็นดาโต๊ะใหญ่อยู่ในตานี และเป็นผู้ที่จะกล่าวได้ว่าการถือบวชนั้นต้องแลเห็นดาวนั้นๆ ขึ้นตรงนั้นๆ เสียก่อนด้วย และเขายังเป็นผู้รู้ภาษาอังกฤษดีเหมือนกัน ไว้ใจได้”

นายผีเรียนทั้งภาษามลายูกลางและมลายูถิ่นแล้วยังแตะภาษาอาหรับอีกด้วยในขณะที่มีความแตกฉานในภาษาฮินดูเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และก็ตัวกลับไปเทียบเคียงภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของภาษาไทยและภาษามลายู นายผีเล่าไว้ในจดหมายฉบับที่ 2 อีกตอนหนึ่งโดยย้าถึงเจตนาของตนในการเรียนภาษาและความใฝ่ฝันอันเรืองรองของตนว่า “เราพูดภาษาไทยประโยคหนึ่งมีบาลีสันสกฤตเต็มบันได เขาพูดมลายูประโยคหนึ่ง

ก็มีสันสกฤตกันนั้น ผมเรียนภาษามลายูเข้าใจเร็วก็ด้วยอันนี้และที่อุตสาหักก็โดยว่า 1. หวังจะล่องรู้ภาษาของตนเองให้ดีขึ้น 2. หวังจะล่องรู้ภาษาอาหรับต่อไป 3. หวังจะชุบชีวิตจิตใจคนในบริเวณ 7 หัวเมืองให้เป็นไทย 100% 4. หวังจะรู้คุณธรรมดีขึ้น ตลอดจนให้มีความกว้างขวางในแง่ต่างๆ อันเป็นคุณสมบัติของการเล่าเรียนภาษาต่างๆ อย่างไรก็ดี แม้ผมไม่หวังมาก ก็คิดว่าคุณที่ว่าหญิงชั่วคือโอปาตราตรัสได้หลายภาษานั้น ยังตั้งอยู่ในหทัยประเทศอันเป็นไปด้วยความเห่อ แต่การเล่าเรียนนั้นต้องประกอบด้วยครูและตำรับตำรา ผมไม่รู้นิติศาสตร์เลย และตำราก็ไม่มี เลยใช้วิชาเดาผิดบ้างถูกบ้าง แต่ที่ผิดนั้นมากกว่าถูก ส่วนเวลานั้นถ้าชีวิตผมยืนยาวเท่าไร เวลาของผมก็มีเท่านั้น วิชาหนังสือเป็นอาหารของผมยิ่งกว่าข้าวและน้ำ และผมหวังอยู่แต่ว่า นอกจากความปลื้มใจแล้ว วิชาจะช่วยตั้งกระแสน้ำ อันนำไปหารีบ้นศิริสิขรไหลลงระดมปนกับน้ำในสาครสมุทรอันต่ำ ผมเพียง

ตระเวนไปในทุกหมู่ชนทุกชั้นทุกชนิด ก็เพื่อจะชิมรสของเขาจัดว่าดีกว่าผึ่งหรือแมลงวัน และในการนี้ผมยอมช่วยแมลงวันเยาะผึ่งได้ว่า แม้ในที่อันต่ำทรามก็มีมธุรสแฝงอยู่ ลืมตาขึ้นแต่เช้า เราก็นึกได้ว่า เวลานี้เราตื่นอยู่ และเมื่อคืนหลับไปและฝัน ในฝันนั้นว่าตื่นอยู่ แต่ได้หลับและฝันไปอีกเหมือนกัน และก็ในฝันนั้นว่าได้ฝันไปอีกชั้นหนึ่งแล้ว แล้วมาหวนคิดว่าที่ลืมตาทะนงว่าตื่นอยู่ในเช้าวันนี้ ความจริงตื่นแน่หรือ หรือเพียงแค่เป็นฝันตื่นของอีกตื่นหนึ่ง มาถึงตรงนี้ ความรู้เลยกลายเป็นไม่รู้ ในโลกนี้คืออะไรไม่รู้ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ผมว่าจะทำความเข้าใจของผมให้เต็มและความพอใจอันนั้นมี 2 คือ 1. มิวชา 2. สมาคมกับปราชญ์”

วรรณกรรมการเมืองโลกอิสลามและมลายูที่เป็นขึ้นเอกของนายผี คือบทความทางภาษา “ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)” บทความชิ้นนี้นายผีเขียนถึงร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ภาษามลายูไหลเข้าปะปนผสมผสานปนเปกับภาษาไทย รวมทั้งแจจแจงหมวดหมู่ระเบียบของภาษามลายูไว้อีกด้วย “ว่าถึงภาษามลายูโดยเฉพาะ ไม่ใช่แต่เพียงคำเช่น ปาหนัน บุหร่ง เท่านั้นที่มาปนอยู่ในภาษาไทย ยังมีคำอื่นๆ อีกเป็นอันมากในคำภาษามลายูซึ่งตรงกับคำในภาษาไทย เราพึงมารู้สึกกันถึงความสำคัญข้อนี้ ท่านศรี สเถียรโกเศสได้พากเพียรชี้ช่องทางแก่กุลบุตรด้วยการเขียนอธิบายภาษาตระกูลชวามลายู ลงในหนังสือวรรณคดีสารซึ่งฉันเห็นแล้วทำให้ دانใจยิ่งนัก เพื่อสนับสนุนความตั้งใจอันควนสันเสินหาเสมอมิได้ของท่านศรี สเถียรโกเศสจึงได้ตกลงใจจะเล่าถึงความพิพพันของภาษามลายูกับภาษาไทยพอเป็นยาดังต่อไปนี้ ภาษามลายูที่ปรากฏตัวอยู่ในภาษาไทยนั้นได้ไหลเข้ามาโดย 2 ทาง ทางหนึ่งตรงเข้าตามเมืองท่าแถวใกล้ๆ อ่าวไทย อีกทาง

มาทางด้านบริเวณเจ็ดหัวเมือง พวกแรกเรียกว่าเข้ามาโดยทางตรง พวกหลังเรียกว่าเข้ามาโดยทางอ้อม พวกที่เข้ามาทางตรงได้ปรากฏรูปเป็นภาษามลายูแท้ เช่น บุหลง บุนหา ชนิส พวกที่มาจากอ้อมได้ถูกแปลงตัวเสียก่อนในบริเวณเจ็ดหัวเมือง ครั้นเข้ามาถึงใจกลางเมืองไทยก็แปลงรูปไปจนเกือบจำไม่ได้ เช่น ชะแ้ง มิ่ง ภู เพราะ ที่ว่ามีที่มา 2 ทางนี้ ก็เพราะภาษามลายูเป็นภาษาที่ใช้อยู่ในแหลมมลายู และตามหมู่เกาะใต้แหลมนั้นลงไป หรือตั้งแต่ อ่าวเบงกอลลงไปจนถึงเกาะบอร์เนียวและหมู่เกาะฟิลิปปินส์ ภาษาจึงอาดติดเรือแล่นข้ามทะเลเข้ามา เลยก็ได้ พวกมาจากเรือถ้าไม่แฉะที่ไหนซึ่งหยุดต่ำกว่าบางสะพานใหญ่ ซึ่งเป็นตำบลแบ่งภาษาแล้วก็เลยเข้าไปในบริเวณอ่าวไทยได้ขึ้นบกทีเดียว พวกเดินเดินเข้ามาก็จำต้องผ่านด่านบริเวณเจ็ดหัวเมืองเสียก่อน ได้รับวัฒนธรรมในดินแดนเขตเจ็ดหัวเมืองมากก็แปลงตัวเสีย แล้วจึงเลยเข้ามา ถ้าแฉะที่อื่นเหนือเขตเจ็ดหัวเมืองขึ้นมาก็ถูกแปลงตัวบ้างเหมือนกัน แต่เล็กน้อย เพราะวัฒนธรรมของภาษาไม่แรงเท่าในเขตเจ็ดหัวเมืองนั้น จำพวกที่เข้ามาโดยตรงและโดยอ้อมนั้น ก็ไม่เป็นภาษาที่มีระเบียบเดียวกันแน่นอนนัก เพราะได้กล่าวแล้วภาษามลายูมีใช้ใหญ่ในบริเวณกว้างขวาง ถ้อยคำในถิ่นต่างๆ แม้ไม่ทิ้งหลักเดิมอันส่อให้เห็นถึงความเป็นภาษาเดียวกันก็จริง ก็ยังมีสำเนียงและความหมายแตกต่างกันไป ในเมืองไทยเราตามชนบทบางที่คนละตำบลภาษาที่ใช้ก็ผิดกันเสียแล้ว... ฉะนั้นภาษามลายูในถิ่นต่างๆ จึงผิดกันได้มาก ในไชบุรี ตรัง กานู ปะหัง ปัตตานี พูดสำเนียงต่างกันไกล ภาษาที่พูดกันในปีนั้นบางที่ก็เอาไปพูดในมละกาและโซนันไม่ได้ ในเปรักเองเมื่อมีคนพูดมลายูออกไปแล้ว ก็รู้ได้ทีเดียวว่าเป็นคนในถิ่นไหน ภาษามลายูที่แท้จะหาได้แต่ในบริเวณซึ่งคนในท้องถิ่นนั้นไม่พูดภาษาอื่น

แท้จริง ภาษามลายูมิใช่ภาษาของประชาชาติ เป็นแต่ภาษาของประชาชนซึ่งกะจัดกระจายอยู่ในแหลมมลายู และทางตะวันออกของอ่าวเบงกอลดังกล่าวแล้ว เขาถือกันว่าภาษาที่ถูกต้องคือ ภาษาที่พูดกันในรัฐไชบุรี และรัฐเปรัก

ระเบียบของภาษามลายูถ้าจะจัดออกเป็นพวกใหญ่ๆ ตามหมู่เหล่าของการพูดจาแล้ว ก็อาจแบ่งได้เป็น 4 พวกคือ 1. ภาษาในราชสำนัก (ภาษาดาลัม) 2. ภาษาผู้ดี (ภาษาบังสะวัน) 3. ภาษาพ่อค้า (ภาษาดาคัง) 4. มิสรภาษา (ภาษากะเจกัณ) ภาษาเหล่านี้มีวิธีพูด (style) ไม่เหมือนกัน ภาษาดาลัมก็เป็นอย่างราชาศัพท์ของเราคือใช้กันแต่กับเจ้านาย และภาษานี้มีมาแบบเดียวกับราชาศัพท์ของเราเหมือนกัน เช่นคำว่า บุตร บุตรี เขาใช้เรียกลูกชายลูกสาวสุดต่านหรือราชาต่างๆ ที่เป็นคำธมดาในภาษาสันสกฤต ดุจเราใช้ภาษาเขมรธมดาเป็นราชาศัพท์ของเรา เช่น บันทม ประทับ เป็นต้น ส่วนภาษาผู้ดีคือภาษาสุภาพ ใช้พูดในหมู่บุคคลที่ได้รับการ

**ภาษาของศาสนาอิสลาม คืออาหรับ
เช่นเดียวกับภาษาของศาสนาพุทธ
คือบาลี แต่ภาษาของศาสนาอิสลาม
ก็ยังไม่สามารถลบล้าง
ภาษาสันสกฤตในมลายูได้
เหมือนภาษาบาลีไม่สามารถลบล้าง
ภาษาสันสกฤตในภาษาไทยได้
...เมื่อมีคำสันสกฤตเข้ามา
ภาษามลายูก็เจริญขึ้นเพราะได้มี
ถ้อยคำสีแดงความรู้สึกแห่งจิตใจ**

สีกาสสูง หรือเป็นคนชั้นสูง หย่างเดียวกับภาษาผู้ดี
ของเรา แต่ภาษาผู้ดีของเรามีวัฒนธรรมมาก จนถึง
รังเกียจคำบางคำ เช่น อีรม ต้องพูดเป็นนางรม
บางควาย ต้องเป็น บางกะบือ (กะบือ เป็นภาษา
มลายูแปลตัวโดยบริเวนเจ็ดหัวเมืองแปลว่า ควาย)
จึงจะเรียกผู้พูดเป็นผู้ดีแท้ แต่พวกใช้ภาษาผู้ดีเช่นนี้
ได้ทำลายภาษาเสียมากทำให้เราไม่รู้ว่ามีทำไมหอย
หย่างนั้นจึงเรียกนางรม ต่อไปแปลไม่ได้ก็จะเขียน
นางรมย์ ให้แปลได้ไปอีกทีหนึ่ง ภาษาพ่อค้ำนั้น
เขาใช้กันในวงการค้าโดยเฉพาะ โดยมากมีคำเฉพาะ
เกิดขึ้นและเริ่มปนภาษาต่างประเทศ ส่วนภาษา
กเจากันนั้นเป็นภาษามผสมแบบภาษาสแลงหรือ
ภาษาตลาด หนักลงไปกว่าภาษาพ่อค้ำ พวกสามัญ
ชนหรือพวกที่ไม่ได้รับการศึกษาใช้พูดจากันเหมือน
เรามีคำว่า เต๊ะ (มาจากมลายูแปลตัวในบริเวน
เจ็ดหัวเมืองก่อนแปลตัวว่ามินตา) แปลว่า ขอ
หย่างกะลิมกะเหลี่ย เช่น เต๊ะผู้หยิง แท้จริงคำนี้เดิม
แปลว่าขอหย่างสามัญ ภาษาตลาดนี้เป็นภาษาหนึ่ง

ที่เหนียวรั้งให้ภาษาอันมีระเบียบดีทำลายลงแบบ
เดียวกับพวกที่เป็นภาษาผู้ดีเกินไป เช่นประนามที่
แปลว่าการเคารพให้ด้วยความนอบน้อมยิ่ง ต่อมา
ได้หมายความว่าการขบไล่ด้วย ในภาษาตลาดใช้
หมายความว่ากรบิภาส แท้จริงภาษามลายูเองก็
เป็นภาษาที่ปะปนยิ่งกว่าภาษาไทยอีก มีทั้งการ
รับคำภาษาอื่นมาใช้โดยตรง และโดยการแปลงตัว
เหมือนกัน ว่าโดยส่วนใหญ่มลายูมีที่มา 3 ทาง

1. ทางภาษาพื้นเมืองเดิม คือเป็นภาษาของ
พวกมลายูแท้มาแต่ดั้งเดิม พวกมลายูเดิมนั้นเชื่อว่า
เป็นเชื้อชาติแขกในอัฟริกาผสมกับพวกแขกใน
ภารตวรรค ต่อมาเมื่อพวกทิเบตผสมกับพวกยวนเข้า
ปะปนโดยลงมาตามลำน้ำอิรวดี แต่ก่อนที่ภาษา
ของพวกทิเบตยวนจะแพร่หลายไปจนฝังรากมั่นคง
นั้น ได้มีภาษาสันสกฤตซึ่งเป็นภาษามีอารยะธัม
สูงกว่าแผ่เข้ามาหย่างมากมาย อันภาษาเดิมนั้นเป็น
พวกคำพยางค์เดียวโดยมาก และพยางค์หนึ่งๆ ก็
แสดงความหมายอันแน่นอน เมื่อจะใช้ในความ
หมายอื่นที่มีความหมายเดิมสัมพันธ์อยู่ด้วย ก็ใช้
คำพยางค์เดิวนั้นผสมเข้าไป หย่างเราผสมคำ แม่
กับ น้ำ เข้าด้วยกันเป็นแม่น้ำ เช่นเมื่อจะพูดถึงสิ่งไร
ที่มีลักษณะไปในทางกลมๆ ผสมเข้าไปด้วย ส่วนการ
ผสมนั้นก็เปลี่ยนสำเนียง ญ ไปตามแต่เสียงของคำ
ที่มาต่อ คล้ายการใช้อุปสัคของบาลีสันสกฤต เช่น
เดือน = ญ - ลัน กลม = ญ - ลัด พูเขา = ญ - กิต (พูเกิด)

ในภาษาของพวกเขมรซึ่งกล่าวว่า เป็นพวก
พื้นเพเดิมของมลายู คำว่า มือ เขาเรียก ตัง ฉะนั้น
อะไรที่เกี่ยวกับมือ ในภาษามลายูเขาใช้คำ ตัง ผสม
แทบทั้งนั้น เช่น มือ = ตัง - จัน ไม้เท้า = ตุง - กัด

ภาษาเดิมเหล่านี้คือ ภาษาของคนที่ยังไม่มี
ความจริง โดยมากเป็นภาษาง่าย ๆ ที่มีขึ้นไว้สำหรับ
ใช้เรียกสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม และเป็นสิ่งที่มีเหตุใกล้ชิด
จำเป็นของบุคคลซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในดินแดนอัน

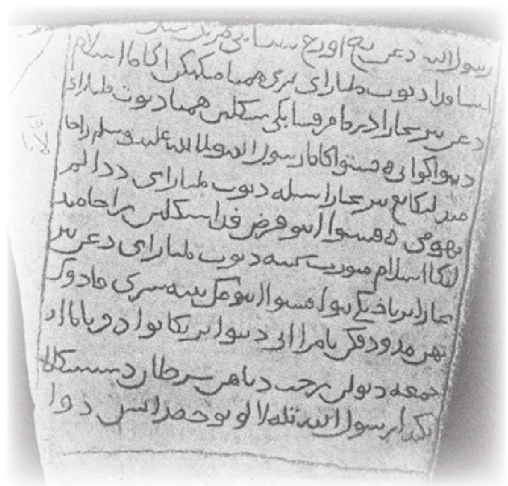

ยังเป็นป่าเถื่อนใหญ่เกี่ยวกับอาหารบ้าง ความเป็นใหญ่ที่อาศัยบ้าง กิจการในการดำเนินชีวิตในครอบครัวบ้าง การหาผักหาปลา และการทำสวนครัวเล็กๆน้อยๆ ไม่เป็นล้าเป็นสัน เวลานั้นยังไม่มีการทำนาใหญ่โต ไม่มีไถ เพราะเราจะเห็นได้ว่าคำ ไถ (ตั้งคา) ไม่ได้เป็นภาษาเดิม เป็นภาษาสันสกฤตที่เพิ่งเข้ามาภายหลัง

2. ทางภาษาสันสกฤต ต่อมาพวกแขกในการตรวจตราได้เริ่มเข้าไปสู่พวกในดินแดนมลายูเดิมได้นำอารยธรรมอันสูงของตนเข้าไปด้วยรวมทั้งภาษา เหตุนี้ภาษามลายูจึงได้รับอิทธิพลจากภาษาสันสกฤตดูจากภาษาไทยเหมือนกัน คือภาษาสันสกฤตได้เข้ายึดความเป็นไทยในภาษามลายูไว้ได้ เราจะเห็นว่าในภาษามลายูเต็มไปด้วยคำภาษาสันสกฤตเช่นเดียวกับภาษาไทย เราพูดไทยประโยคหนึ่งมีภาษาสันสกฤตปนอย่างน้อย 60% ฉะนั้น พวกมลายูพูดภาษามลายูประโยคหนึ่งก็มีภาษาสันสกฤตปนในจำนวนเท่าๆ กันฉนั้น ...พวกมลายูนับถือศาสนาอิสลามโดยตลอด และศาสนาอิสลามนั้นมีลักษณะในทางบังคับยิ่งกว่าศาสนาใดๆ ทั้งสิ้น ภาษาของศาสนาอิสลาม คืออาหรับ เช่นเดียวกับภาษาของศาสนาพุทธ คือบาลี แต่ภาษาของศาสนาอิสลามก็ยังไม่สามารถกลบล้างภาษาสันสกฤตในมลายูได้เหมือนภาษาบาลีไม่สามารถกลบล้างภาษาสันสกฤตในภาษาไทยได้ ...เมื่อมีคำสันสกฤตเข้ามา ภาษามลายูก็เจริญขึ้นเพราะได้มีถ้อยคำแสดงความรู้สึกแห่งจิตใจ แสดงความคิดเห็น แสดงถึงศีลธรรมความดีความชั่วและยังแสดงถึงลัทธิพราหมณ์ด้วย เช่น สันสกฤต หริ=ตะวัน มลายูมีคำหารี แปลว่า วัน ส่วนตะวัน ว่า มาตาหารี แปลว่า ตะวัน เพราะ มาตา แปลว่า ตา ส่วนมากภาษาสันสกฤตแม้ว่าจะใช้พูดด้วยก็ตาม ได้ใช้ในภาษาหนังสือมากกว่าภาษาพูด โดยมากมาจากเรื่องราว

ทางภาษาชาวอีกต่อหนึ่ง เพราะภาษาสันสกฤตได้แพร่หลายในชาวประกอบไปด้วยลัทธิพราหมณ์มากมาย

3. ทางภาษาอาหรับ การที่ภาษาอาหรับเข้าปะปนในภาษามลายูนี้ก็โดยเข้ามาทางศาสนาอิสลามซึ่งชาวมลายูทั้งหมดได้นับถือ แต่ได้เข้ามาที่หลังภาษาสันสกฤต โดยมากเป็นถ้อยคำที่เกี่ยวข้องแก่จรรยาแห่งศาสนาอิสลามเป็นพื้น มีจำนวนไม่น้อยเหมือนกันเช่น กิเลส ว่า นัฟสู, ความหมาย ว่า มานา, กลอน ว่า ชแอร์ (Shear) เป็นต้น นอกจากที่มา 3 สายใหญ่ๆ นี้แล้ว ภาษามลายูยังมีที่มาจากภาษาอื่นๆ อันเป็นไปเพราะความสัมพันธ์กับชนชาติที่พูดภาษานั้นๆ โดยมากเนื่องจากการค้าขาย เพราะเมืองมลายูเป็นเมืองริมทะเลบ้างเล็กน้อย เช่น ภาษาจีน ฝรั่งเศส ฯลฯ ดูดังภาษาอื่นทั้งหลายทั่วไปในโลก อันภาษาที่ใช้พูดกันนั้นก็เป็นหย่างของทั้งปวง อาศัยสังกระหว่างภาษาทั้งหลายจึงประเสิด ถ้าภาษาไทยเราไม่มีความระคนปนเปของภาษาอื่น ใหญ่ด้วย รสของภาษาไทยจะเป็นรสที่ชาบชานใจก็หาได้ไม่ อาหารถ้าประกอบด้วยสิ่งใดแต่สิ่งเดียวอาหารนั้นไม่น่ากิน เพราะอาหารอาศัยการปรุงปนหลายสิ่งที่มีหลายรสลงด้วยกันดังนั้นดอก อาหาร

จึงเป็นที่ขุรชชวนบริโภค ภาษาก็ดูเดียวกัน เหตุนี้
การปนเปของภาษาไทยหรือภาษามลายู หรือภาษา
อื่นใดจึงไม่เป็นของชั่วร้าย ถ้ารู้จักเลือกใช้และนำ
มาจำแลงแปลงตัวให้เป็นไทยทั้งรูปร่างและจิตใจ
ให้เหมาะกับลักษณะของภาษาก็จะทำให้มีค่าใช้ใน
ภาษารุ่มรวยขึ้น กลับจะเป็นความเจริญของภาษา
อันเราเรียกกันเดี๋ยวนี่ว่า วัฒนธรรม (Culture of
Language)... เพราะเหตุว่า ภาษามลายูเป็นภาษา
ที่ระคนด้วยภาษาอื่นๆ เป็นอันมาก ฉะนั้นการที่เรา
ได้รับถ้อยคำภาษามลายูเข้ามาจึงต้องพิเคราะห์โดย
ละเอียดลงไปอีกว่า คำนั้นๆ ได้อาศัยลักษณะของ
ภาษามลายูชุบตัวแล้วหรือไม่ ถ้าไม่อาศัยและภาษา
นั้นก็ได้เคยมีตรงเข้ามาในภาษาไทยของเราเองแล้ว
เราไม่ควรนับว่าเป็นคำภาษามลายูเลย เช่นภาษา
จีน สันสกฤต หรืออาหรับ สำหรับภาษาอาหรับโดย
มากไม่ได้รับการชุบแปลงตัวจากภาษามลายูเท่าไร
รูปคำเดิมเป็นอย่างไรก็มักอยู่หย่างนั้น ภาษาจีนก็
ดูกัน มีที่ได้รับความเปลี่ยนแปลงเพราะล้นภาษา
มลายูบ้างเล็กน้อย แต่ภาษาสันสกฤตนั้นได้ถูก
จำแลงเพราะลักษณะของภาษามลายูมากอยู่ และ
เราก็ได้รับถ้อยคำภาษาสันสกฤตโดยตรงอยู่ทาง
หนึ่งเหมือนกัน ฉะนั้นการที่จะวินิจฉัยว่า คำใดเป็น
คำที่เราเอามาจากสันสกฤตโดยตรงทีเดียวหรือ
เอามาโดยผ่านภาษามลายูจึงเป็นสิ่งที่ยาก เช่น
คำ ภาษา คำนี้เราเอามาตรงจากสันสกฤตแต่ใน
ภาษามลายูคำนี้ เขาก็เอามาจากสันสกฤตเหมือน
กัน ไม่มีการเปลี่ยนรูปไปเพราะอำนาจภาษามลายู
เลย ฉะนั้น เราต้องถือว่าไม่ใช่เป็นคำที่เราได้มาจาก
ภาษามลายู... ภาษามลายูที่ชาวบริเวณเจ็ดหัวเมือง
ใช้พูดกันนั้นเป็นเสมือนภาษาบ้านนอกของพวกเขา
มลายูเขาก็ว่าได้ คือมีสำเนียงเพี้ยนผิดกันมากโดย
เฉพาะในจังหวัดปัตตานีแทบจะเป็นปรากฤตภาษา
ของมลายูทีเดียว ถ้าจะเปรียบกับของเรา ก็คือพูด

ภาษาเมืองหลวงหรือภาษาราชการไม่ชัด แปร่งไป
เหตุที่แปร่งก็เพราะล้นของพวกบริเวณเจ็ดหัวเมือง
ติดมาข้างไทย จาริตประเพณี ขนบทำเนียม อุปนิสัย
ใจคอ เหล่านี้ได้ทำให้พูดภาษามลายูไปเสียคนละ
หย่างกับภาษาที่แท้จริง อาดกล่าวได้ว่า คนมลายูใน
ไซนั้นกับพวกที่พูดภาษามลายูในปัตตานีนั้น พูดกัน
ไม่รู้เรื่อง ตั้งแต่ไวยากรนไ้ไปจนกระทั่งถ้อยคำที่ใช้..."

มีข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับบทความทางภาษา
'ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอน
ต้น)' ของนายผีซึ่งปรากฏอยู่ในบทบรรณาธิการของ
วรรณคดีสารเล่มนี้ว่า "ในการบำรุงวัฒนธรรมภาษาไทย
ควรมีนักภาษาสาตรและเฉพาะหย่างยิ่งนักนิรุติ
สาตร ซึ่งจะช่วยกันค้นคว้าที่มาและความหมายของ
คำในภาษาไทยเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น นาย อ. พลจันทร์
ซึ่งได้เคยแสดงความสนใจในภาษาสันสกฤตมาแล้ว
นั้น บัดนี้ได้ศึกษาภาษามลายู และเรียบเรียงเรื่องส่ง
มา ฉันจึงมีความยินดีที่จะนำลงให้ และขอขอบคุณ
สเถียรโกเสสที่ได้เดิมเชิงอรรถไว้ด้วย ความเห็น
หรือความสันนิษฐานของนาย อ. พลจันทร์ เกี่ยวกับคำ
ภาษาไทยที่ว่ามาหรือเนื่องมาจากภาษามลายูนั้น
ฉันเองเห็นว่ายังไม่มีหลักฐานและเหตุผลมา

**“ความสันนิทานของนาย อ.พลจันทร์
เกี่ยวกับคำภาษาไทยที่ว่ามาหรือเนื่องมาจากภาษามลายูนั้น
ฉันเองเห็นว่ายังไม่มีหลักฐานและเหตุผลมาสนับสนุนเพียงพอ
เช่น คำว่า กะป้อ ถ้าจะถือว่ามาจากภาษามลายู
ก็ต้องแสดงด้วยว่า ไม่ได้มาจากภาษาเขมม”**

สนับสนุนเพียงพอ เช่น คำว่า กะป้อ ถ้าจะถือว่ามาจากภาษามลายู ก็จะต้องแสดงด้วยว่า ไม่ได้มาจากภาษาเขมม และในการสันนิทานที่มาของคำ ก็ควรจะนึกถึงความหมายให้หนักแน่นยิ่งขึ้น เช่น คำว่าประหลาด จะให้ความหมายว่า ยินดี นั้น เป็นการฝืนความจริง แต่ถ้านาย อ. พลจันทร์ บากบั่นต่อไป ความรอบคอบก็จะบริบูรณ์ขึ้น เพราะแสดงว่ามีแววดีอยู่แล้ว” บรรณานุกรมของวรรณคดีสารฉบับนี้คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยากร และกรรมการของวรรณคดีสารยังประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน เช่น พนะ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นาย ย.ส. อนุমানราชธน พนะ ว. วิจิตรวาทการ เป็นต้น

นายผีกำเนิดเมื่อปี 2461 และอำลาจากโลกนี้ไปเมื่อปี 2530 ตลอดระยะเวลา 69 ปี นายผีได้สร้างสรรค์วรรณกรรมชิ้นเยี่ยมไว้เป็นจำนวนมาก บทกวีไม่น้อยกว่า 350 ชิ้น เรื่องสั้นกว่า 40 เรื่อง บทความหลากหลายประเภทและเรื่องแปลอีกมากมาย ความเป็นเอกอุทางวรรณศิลป์ของนายผีปรากฏอยู่ในบทความทางวิชาการอย่าง ‘อารย กับ อนารย’ วรรณกรรมแปลอย่าง ‘ภควัตคีตา’ บทกวีอย่าง ‘ความเปลี่ยนแปลง’ ‘อีสาน!’ ‘เราชนะแล้ว,

แม่จ๋า’ เป็นต้น มีความพยายามรวบรวมผลงานของนายผีโดยสำนักพิมพ์สามัญชนและคณะกรรมการจัดงาน ‘นายผีคืนถิ่นแผ่นดินแม่’ เมื่อปี 2540-2541 และขณะนี้มีความพยายามอีกครั้งหนึ่งใน ‘โครงการอ่านนายผี’ ของสำนักพิมพ์อ่านที่กำลังทยอยพิมพ์ผลงานของนายผีออกมาสู่บรรณพิภพเป็นระยะๆ ตั้งแต่ปี 2556

บทความทางภาษา ‘ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)’ จึงเป็นหนึ่งในวรรณกรรมชิ้นเยี่ยมทั้งหลายและนับเป็นวรรณกรรมชิ้นเอก ชิ้นหนึ่งของนายผีที่อธิบายการเมืองโลกอิสลามและมลายูในขณะนั้น ยังมีวรรณกรรมการเมืองในสายธารนี้อีกจำนวนหนึ่งซึ่งถูกค้นพบและสมควรถูกบันทึกไว้ ณ ที่นี้ โดยเป็นไปตามลำดับของช่วงเวลาเขียน

1. ‘ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)’ บทความทางภาษา ใช้นามปากกา ‘อ.พลจันทร์’ พิมพ์ในวรรณคดีสาร เล่มที่ 10 พฤษภาคม 2487 ปีที่ 2

2. ‘ศาสนาอิสลามว่าด้วยอะไร’ บทความทางศาสนา ใช้นามปากกา ‘อ.ส.’ พิมพ์ในสยามนิกรวันอาทิตย์ที่ 24 พฤศจิกายน 2489

3. 'บริเวณ 7 หัวเมือง' สารคดี ใช้นามปากกา 'อ.ส.' พิมพ์ในสยามนิกร มกราคม 2490

4. 'การเมืองใน 7 หัวเมือง' บทความทางการเมือง พิมพ์ในสยามนิกร 2 กุมภาพันธ์ 2490

5. 'ฟาร์มแห่งแกมอปปู' นิทานการเมือง ใช้นามปากกา 'อินทราวุธ' พิมพ์ในมหาชนรายสัปดาห์ 27 มิถุนายน 2491

6. 'การปฏิวัติที่ห้าม' นิทานการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในการเมืองรายสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 15 วันเสาร์ที่ 30 ตุลาคม 2491 และปีที่ 5 ฉบับที่ 16 วันเสาร์ที่ 13 พฤศจิกายน 2491

7. 'กาเซห์ ซายัง เขียม!' นิทานการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในการเมืองรายสัปดาห์ 22 มกราคม 2492

8. 'ล้มไป ฮาดี' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในอักษรสาส์น ฉบับที่ 3 มิถุนายน 2492

9. 'มรดกาสูโปโนมรดก้า!' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามนิกร 12 กันยายน 2492

10. 'ลาก่อน, สยาม--ลาก่อน' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามนิกร 3 ตุลาคม 2492

11. 'ขบวนการดรูลิสลาม' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามนิกร 24 ตุลาคม 2492

12. 'The Scapegoat' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามนิกร วันจันทร์ที่ 21 พฤศจิกายน 2492

13. 'จดหมายถึงมิลลี่' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามนิกร วันจันทร์ที่ 16 มกราคม 2493

14. 'อีฟตารี' เรื่องสั้นแปลการเมือง งานของ 'ราชิต ซาห์น' นักเขียนอินเดีย ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในอักษรสาส์น กรกฎาคม 2493

15. 'จากตงไปสู่สามัญชน' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามสมัย กันยายน 2493

16. 'ความรักอันเรงแรง' เรื่องสั้นการเมือง ใช้นามปากกา 'กุลิศ อินทุศักดิ์' พิมพ์ในสยามสมัย มกราคม 2495

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตบางประการในวรรณกรรมการเมืองโลกอิสลามและมลายูที่เป็นบทความทางวิชาการ นิทานการเมือง เรื่องสั้นการเมืองและเรื่องสั้นแปลการเมืองของนายผีทั้ง 16 เรื่องข้างต้นดังต่อไปนี้

1. บทความทางภาษา ‘ความเกี้ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)’ ที่ตีพิมพ์ในวรรณคดีสารฉบับนี้มีความยาวถึง 29 หน้า จากจำนวนทั้งหมด 90 หน้า คิดเป็นหนึ่งในสามของเล่ม ซึ่งในบทบรรณาธิการ กล่าวถึงคำ ‘กะบือ’ ว่าไม่ใช่ภาษามลายู ปรากฏว่า คำๆ นี้มีใช้ใน Bahasa Indonesia เขียนว่า ‘Kerbau’ ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษว่า ‘Water Buffalo’ น่าเสียดายที่ยังไม่พบว่ามียุทธศาสตร์ทางภาษาของนายผีในเรื่องนี้ต่อจาก ‘ตอนต้น’

2. นิทานการเมืองและเรื่องสั้นการเมืองบางเรื่องร่วมสมัยกับการเรียกร้องเอกราชของอินโดนีเซียซึ่งได้ประกาศเอกราชเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2488

3. นิทานการเมืองและเรื่องสั้นการเมืองบางเรื่องมีตัวเอกชายชื่อ ‘กุลิศ’ ซึ่งเป็นนามประพันธ์ของอัศนี พลจันทร และตัวเอกหญิงชื่อ ‘ฟาติมะห์’ ชื่อเดียวกับเจ้าของบ้านที่นายผีเช่าอยู่ 2 ปีระหว่างรับราชการที่ปัตตานี พ.ศ. 2485-2487

4. นิทานการเมืองและเรื่องสั้นการเมืองบางเรื่องมีนครปัตตานีเป็นฉากในการเดินเรื่องสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองที่กำลังคุกรุ่นในจังหวัดชายแดนใต้ขณะนั้น เช่น การประกาศใช้ ‘รัฐนิยม’ เป็นนโยบายสร้างชาติของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่างปี 2482-2487 และกรณีที่ยั้ญญิต์หลงกับและคณะจากปัตตานียื่นคำร้อง 7 ข้อต่อนายกรัฐมนตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2490

5. เรื่องสั้นแปล วรรณกรรมการเมืองภาษาอูรดูของ ‘ราชิต ชาห์’ เป็นหลักฐานยืนยันว่านายผีมีความแตกฉานในภาษาอูรดูจริงตามข้อมูลของคุณยืนหยัด ไชสมุทระและท่านอื่นๆ

6. นอกเหนือจากวรรณกรรมการเมืองโลกอิสลามและมลายู นายผียังมีบทความมลายู-ชวาจำนวนหนึ่งตีพิมพ์ในสยามนิกร พ.ศ. 2490 เช่น หิกายัต ปันหยี กุตาสมิรัง อิเหนาฉบับอารินคราเป็นต้น และบทความการบ้านการเมือง ชื่อ ‘ยาหยีปี - ไหวว้ายฟาติมาห์’ ตีพิมพ์ในปิยมิตรวันจันทร์ 22 มิถุนายน 2502

นายผี ‘อัศนี พลจันทร’ เป็นมิตรร่วมรบกับมลายูมุสลิมที่ปัตตานี นายผีใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ผู้ถูกข่มเหงโดยไม่มีกำแพงใดๆ มาขวางกั้น นายผีใช้ปากกาขีดเขียนวรรณกรรมการเมืองโลกอิสลามและมลายูจนฟูเฟื่องเลื่องลือบรรเจิดไสว ขอคารวะความดีงามของท่านมา ณ ที่นี้ ■

